

رام - ۱ خرداد

شروین وکیلی

رام (روزشمار ایرانی معنادار) کوششی است برای بازسازی تقویم روزشماری معنادار برای ایرانیان، به شکلی که مناسبتها و سالگردهای منسوب به روزها عینیتی علمی داشته باشد و زمان روزمره و معنازوده‌ی امروزی که روزهایمان را پوچ و پوک ساخته را به توالی‌ای معنادار از سالگردِ رخدادهای معنادار تبدیل کند.

سه گوشزد در درباره‌ی طرح رام:

(۱) تمام تاریخ‌هایی که شناسه‌ی میلادی (م.) یا پیشامیلادی (پ.م) ندارند به هجری خورشیدی محاسبه شده‌اند.
(۲) محتوای روزشمار رام نهایی نیست و تا پایان سال ۱۳۹۶ تکمیل می‌شود. هنگام نقل آن به طرح ارجاع دهید و این نکته را در نظر داشته باشید.

(۳) اگر مناسبتی سراغ دارید که نادیده مانده، آن را همراه با نشانی مرجعش در تلگرام بفرستید که در این طرح گنجانده شود:

@SherwinVakili (<https://t.me/SherwinVakili>) / tel.0912-6363764

اول خرداد

اول خرداد ماه روز جهانی تنوع زیستی است. اما رخدادهای این روز بیش از آن که به تنوع زیستی مربوط باشند، به امور دیگر مربوط می‌شوند. در ایران زمین این روز با جنگ گرانیک مصادف است که در سال ۳۳۴ پیش از میلاد میان داریوش سوم شاهنشاه هخامنشی و اسکندر مقدونی در گرفت و به شکست نیروهای ایرانی انجامید. نزدیک به هزار و پانصد سال بعد، در همین روز به سال ۵۵۵ خورشیدی فداییان اسماعیلی صلاح‌الدین ایوبی را در نزدیکی حلب ترور کردند اما او جان سالم به در برد.

صولت الدوله قشقایی

دکتر میلسپو

آرتور کونان دویل

در دوران معاصر این روز با صدور اعلامیه‌ی صولت‌الدوله‌ی قشقایی (در ۱۲۹۷) مصادف است، که شورش ایلهای استان فارس بر ضد حضور نظامی انگلیسی‌ها در ایران را اعلام می‌کرد. در ۱۳۰۶ دکتر میلسپو رئیس کل دارائی ایران به خدمت خود خاتمه داد، و یک سال بعد (۱۳۰۷) قانون اعزام محصل به خارج به تصویب

رسید. به موجب این قانون دولت همه ساله یک صد نفر محصل را به هزینه خود برای انجام تحصیلات عالی به اروپا اعزام می‌کرد و اجرای همین قانون بود که طبقه‌ی نخبگان فرهنگی ابتدای دوران محمدرضا شاه پهلوی را پدید آورد.

رضا شاه در کنار اولین گروه اعزامی دانشجویان، بازرگان، سنجابی و سحابی یعنی سه سیاستمداری که در سرنگونی پسرش نقشی ایفا کردند هم در تصویر حضور دارند!

در پایان دوران رضا شاه و آغاز جنگ جهانی دوم، در جریان اشغال ایران زمین توسط نیروهای متفقین در همین روز به سال ۱۳۲۰ سربازان انگلیسی هنگام حمله به عراق فلوجه را اشغال کردند. چهل و یک سال بعد عراقی‌ها بودند که به خاک ایران تجاوز کرده بودند اما در همین روز به سال ۱۳۶۱ عملیات بیت المقدس و آزادسازی خرمشهر و راندن‌شان به فراسوی مرزها آغاز شد.

در سرزمینهای پیرامونی ایران زمین هم دو تاسیس دولت مهم را در این روز داریم. در ۱۳۵۱ سرزمین سیلان نام خود را به جمهوری سریلانکا تغییر داد و به یک کشور مستقل تبدیل شد و به کشورهای مشترک المنافع پیوست. در ۱۳۶۹ هم یمن شمالی و جنوبی با هم متحد شدند و جمهوری یمن تاسیس شد.

اول خردادماه با جنگها و خشونتهای مذهبی هم مصادف بوده است. در ۲۳۲ خورشیدی ناوگان بیزانس غافلگیرانه به بندر دمياط در مصر حمله کرد و آنجا را ویران ساخت. در ۸۳۴ جنگ رزها در انگلستان آغاز شد و در نخستین نبرد آلبان که نقطه‌ی شروع این ماجرا بود، ریچارد دوک یورک هنری ششم را شکست داد و اسیر کرد.

در سال ۱۳۹ ستاره‌ی هالی در آسمان نمایان شد و مایه‌ی هراس مردم خرافاتی شد. در ۷۴۹ خرافات مشابهی فاجعه آفرید و مردم بروکسل به دنبال شایعه‌ای که می‌گفت یک یهودی در مراسمی جادویی به آثار مقدس مسیحی اهانت و خدشه وارد کرده، حدود بیست تن از مهتران یهودیان شهرشان را کشتار کردند و بازماندگان را از شهر بیرون راندند. بعد از آن هم تا پایان جنگ جهانی دوم سالگرد آن را همچون مراسمی دینی

سکه‌ی شیرشاه پشتون

جشن می‌گرفتند. در جریان اشغال بلژیک توسط نازیها در جریان این مراسم یهودیان مورد غارت و آزار قرار می‌گرفتند. در دوران زندگی خودمان در ۱۳۶۶ پلیس هندو در هاشم‌پور نزدیک قاضی‌آباد ۴۲ جوان مسلمان

را از محله‌شان بیرون کشیدند و در خارج از شهر همه را به قتل رساندند و جسد‌هایشان را در کانال آبی انداختند. در سطح جهانی رخداد‌های پراکنده‌ی دیگری هم در این روز قرار می‌گیرد. در ۱۲۲۷ برده‌داری در مارتینیک لغا شد، در ۱۳۰۶ زلزله در شی‌نینگ چین به مرگ دویست هزار نفر منتهی شد، در ۱۳۱۸ آلمان و ایتالیا پیمان پولادین را امضا کردند و با هم متحد شدند، و در ۱۳۲۶ دکترین ترومن با کمک‌های مالی آمریکا به ترکیه و یونان اجرایی شد. در ۱۳۳۶ در آفریقای جنوبی قانونی جدایی نژادی در دانشگاه‌ها را اجباری ساخت، و در ۱۳۵۲ نیکسون به نقش خود در کتمان قضیه‌ی واترگیت اعتراف کرد.

رخداد‌های فرهنگی‌ای هم که در این روز واقع شده شایان توجه است. در اول خرداد سال ۱۲۲۸ آبراهام لینکلن اختراع جزئی‌لی برای گذراندن قایق‌ها از روی موانع سنگی کف رودخانه را ثبت کرد. او تنها رئیس‌جمهور

متین السلطنه ثقفی

آمریکاست که اختراعی به اسم خود دارد. در ۱۲۷۹ بنگاه خبررسانی آسوشیتد پرس در نیویورک تاسیس شد و در ۱۲۸۵ برادران رایت حق اختراع ماشین پرنده را به اسم خود ثبت کردند.

اول خرداد ماه با زادروز این افراد قرین است: ایزام کانآک شاه مایا که در سال پنجم هجری خورشیدی زاده شد، ویلیام استورجن مخترع موتور برق (۱۱۶۲)، ژرار دو نروال شاعر (۱۱۸۷)، ریشارد واگنر بنیانگذار اپرا (۱۱۹۲) و آرتور کونان دوویل خالق داستانهای شرلوک هولمز (۱۲۳۸). درگذشتگان این روز هم عبارتند از امپراتور کنستانتین که نخستین فرمانروای مسیحی روم بود و در اول خرداد ۳۳۷ میلادی از دنیا رفت، شیر شاه سوری فرمانروای پشتون دهلی (۹۲۴) و مرگ ویکتور هوگو (۱۲۶۴). در ضمن روز چهارشنبه اول خرداد ۱۲۹۶ عبدالحمید ثقفی متین السلطنه هم در دفتر مجله‌اش در خیابان فردوسی به ضرب گلوله ترور شد و از پای درآمد.